

BIJLAGE 1 BIJ STATENMEDEDELING BRABANTS MESTBELEID 15 NOVEMBER 2016

SAMENVATTING VERSLAG DIALOOG NIEUW MESTBELEID IN NOORD-BRABANT

Dit is de samenvatting van het verslag van de dialoog Mestbeleid. Het gehele verslag en bijbehorende achtergronddocumenten vindt u [hier](#).

Aanleiding en doel

Vanuit het bestuursakkoord 'Beweging in Brabant' werkt de provincie Noord-Brabant aan een nieuw Brabants mestbeleid. Dit doet zij in samenspraak met partners via de dialoog Brabants mestbeleid. Doel is te komen tot een doorontwikkeling van mestbewerking naar een schone en veilige mestverwaarding als onderdeel van een zorgvuldige veehouderij die kringlopen sluit op Noordwest-Europese schaal en zo onderdeel is van een circulaire economie. Parallel hieraan wil de provincie in regio's met een hoge veedichtheid waar nodig borgen dat de veehouderij niet verder toeneemt. Dit met oog op volksgezondheid, overlast voor bewoners en belasting van natuur. Beide onderdelen zijn onderdeel van een bredere transitie in de veehouderij. De dialoog startte begin februari 2016.

Eerste resultaat medio 2016

In juni hebben provinciale Staten ingestemd met de denklijn zoals die uit de eerste drie rondes van dialogen is opgehaald en daarbij kaders aangegeven voor de door dialoogdeelnemers gevraagde verdere uitwerking:

1. De denklijn van alle mest bewerken, circulariteit herstellen en gebruik kunstmest reduceren, emissies en risico's minimaliseren, verwaarden en een beter verdienmodel uitwerken tot concrete voorstellen voor een mestmenu, een expertpanel, een aanpak innovatie en een aanpak snelle stabilisatie van mest.
2. De eerste bewerking op het eigen veehouderijbedrijf en verdere bewerking op een bedrijventerrein aanvullen met voorstellen voor maatwerk voor gezamenlijke mestbewerking van dicht bij elkaar gelegen veehouderijlocaties.
3. De analyse van gezondheidsaspecten mestbewerking vertalen in een houdbaar en helder toetsingskader voor vergunningverlening.
4. De oplossingsrichtingen uit de dialoog uitwerken tot een effectieve en juridisch houdbare aanpak om waar nodig de groei van de veehouderij tegen te gaan. Krimp van de Brabantse veestapel is daarbij geen doel maar een eventuele uitkomst. De aanpak draagt stevig bij aan het oplossen van de VAB-problematiek, vermindering ammoniakemissie, overlast en stimuleert koplopers in de transitie via extra faciliteiten en/of vermindering van de regeldruk.

De afgelopen maanden hebben de deelnemers aan de dialoog, ondersteund door vier werkgroepen gewerkt aan de uitwerking van bovenstaande denklijn. Hieronder leest u de resultaten kort samengevat.

De dialoog

Toen de dialoog Brabants mestbeleid begin 2016 startte, spraken de deelnemers vooral tégen elkaar. Er werd veel oud zeer uitgewisseld. Gaandeweg de dialoogavonden ontstaat een wending. Hoewel de inzichten en meningen vaak nog stevig verschillen komt er enige ontspanning. Mensen beginnen

elkaar te kennen en vooral elkaars standpunt. Dat verbreedt vaak hun eigen blik. Ze willen voorts écht hun vetes beëindigen. Ze vinden elkaar op sommige uitgangspunten. Durven in elkaars schoenen te staan en, belangrijk, ze durven te repareren wat er tijdens eerdere ronden fout ging. Maar ook het uitzicht op ontwikkellijnen waarin men zich kan vinden en de hoop dat, als dit lukt, we ook over het brede kader in gesprek kunnen. De echte dialoog is nu begonnen en alle partijen benadrukken na deze drie ronden dat ze, ook al verschillen de inzichten en meningen nog stevig, mee willen blijven werken aan detaillering van de oplossingen en aan het bredere vervolg: de transitie van de landbouw.

Voorstel mest met beleid

De deelnemers aan de dialoog zijn met ondersteuning van een expertteam gekomen tot de volgende aanpak.

Vijf actieplannen

Ga gezamenlijk met partners aan de slag met een pakket van 5 projectfiches (actieplannen):

- Emissie arme mest;
- Marktonderzoek, productontwikkeling en verkoop;
- Stimuleren koplopers;
- Vakmanschap en omgevingsmanagement mestbewerkers;
- Vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Mestmenu en expertpanel

Met betrekking tot de bestaande wet- en regelgeving hebben wij geconstateerd dat er voor de meeste aspecten al heldere kaders zijn vastgesteld. Wij wijzen daarbij ook op het toetsingskader gezondheid voor mestbewerking.

Er is met name behoefte aan betere modellen om aanvragen te beoordelen. Hiervoor adviseren wij het opstellen van een BBT-document, of daarmee vergelijkbaar en het aanleggen van een database met op praktijkmetingen gebaseerde kentallen voor de beoordeling van vergunningsaanvragen. Dit zien wij als belangrijkste taken van het op te richten expertpanel.

Daarnaast zijn de volgende adviezen van belang:

- Werk aan vertrouwen door merkbare verbetering bij bestaande knelpunten en professionaliteit op mestbewerkingsinstallaties;
- Zet een meet- en evalueerprogramma op rond mestbewerkingsinstallaties;
- Versterk de rol van de bodem in de circulaire landbouw;
- Doe een MKBA¹ / MCA² naar kosten en baten van mestbewerking versus alternatieven op langere termijn.

Verdere concrete beleidsaanbevelingen

- Maak het mogelijk om meer mest te bewerken dan de verplichte capaciteit ten behoeve van verwerking;
- Ondersteun de lobby om mineralen uit mestbewerking dezelfde status te geven als die uit kunstmest;
- Centraliseer de kennis van mestbewerking vallend onder de provinciale bevoegdheid bij één omgevingsdienst;
- Zorg dat provinciale middelen, zoals POP 3, de transitie stimuleren.

---

¹ Maatschappelijke Kosten- en Baten Analyse

² Multicriteria-analyse

Voorstel locatiekeuze mestbewerking

Voorstel is de gestelde denklijn voor mestbewerking te herformuleren: “Mest kan worden bewerkt op de veehouderijlocatie waar zij wordt geproduceerd. Bewerking van mest van meerdere locaties vindt plaats in gespecialiseerde installaties op een bedrijventerrein van de juiste milieucategorie.” Mestbewerking van meerdere locaties in het landelijk gebied is bij uitzondering mogelijk in de drie volgende situaties.

1. Concentraties van varkenshouderijen en/of vleeskalverenhouderijen die voldoen aan de volgende criteria:

- Er is geen locatie op een bedrijventerrein beschikbaar binnen een straal van 10 km.
- Binnen een straal van 2,5 km van de installatie wordt minimaal 150.000 ton mest uit varkens- en/of vleeskalverenhouderijen geproduceerd.
- De installatie voorziet in het indikken van de mest voor minimaal 50%, waarbij er loosbaar water ontstaat.

2. Samenwerkende bedrijven die via pijpleidingen de mest samenbrengen op de bewerkingslocatie.

3. Melkveehouderijbedrijven die binnen een straal van 2,5 kilometer samen werken bij de vergisting van mest.

Locaties waar aan gedacht kan worden zijn veehouderijlocaties, VAB's en/of loonwerkers.

Voor deze installaties gelden onverkort de overige eisen die in de huidige Verordening ruimte en in het huidige milieubeleid worden gesteld.

Toetsingskader gezondheid

Het Toetsingskader gezondheid brengt de blootstellingsroutes voor ziekteverwekkers in beeld. Belangrijkste blootstellingsroute is die via de lucht. Bij een goed(e) ontwerp, bouw en bedrijfsvoering is het mogelijk de risico's voor volksgezondheid tot een zeer laag niveau terug te brengen. Om dit te borgen is het opstellen en onderhouden van een BBT-document voor mestbewerkingsinstallaties cruciaal.

Sturing veedichtheid

De deelnemers aan de dialoog komen, met ondersteuning van een expertteam, tot de volgende aanpak. Sturing is nodig in Midden en Oost-Brabant, het Brabantse deel van het zuidelijk concentratiegebied in de Meststoffenwet. Voorstel is om in dit gebied in 5 à 6 regio's staldering in te voeren: voor iedere vierkante meter nieuw te bouwen stal moet in dezelfde regio een vierkante meter stal (waar de laatste drie jaar bedrijfsmatig vee in is gehouden) worden afgebroken. Op deze manier bereiken we drie effecten:

- a) er treedt een vermindering van de milieubelasting (stikstof, overlast) en risico's op; nieuwe stallen zijn beter dan oude.
- b) de zo gerealiseerde winst blijft binnen de desbetreffende regio waar deze nu 'weglekt' naar de periferie van het concentratiegebied.
- c) nieuwe leegstand wordt voorkomen.

Overwogen is correcties aan te brengen voor soorten vee, verschillen in emissiedichtheid etc.

Uitvoerbaarheid en extra effect afwegend is dit beperkt tot het hanteren van twee groepen stallen: die van hokdieren (varkens, pluimvee, geiten, kalveren etc) en die van meer grondgebonden gehouden vee (melkvee, zoogkoeien, vleesstieren etc.). Veehouders stellen voor melkveehouderij uit te sluiten van staldering omdat de nationale wetgeving verdere concentratie in hun ogen afdoende tegengaat.

Om te voorkomen dat staldering een extra prikkel is tot zijwaarts uitbreiden (bedrijven kopen locaties op in plaats van te investeren in de eigen locatie) en om geen extra drempel op te werpen voor kleine bedrijven is het voorstel een stalderingdienst in te stellen. Deze dienst verkrijgt, via een aantrekkelijk aanbod ('ontzorgen' van de sloop, hulp bij herontwikkeling) en een startbudget, vierkante meters gesloopte stal en geeft deze om niet aan ontwikkelende bedrijven. Hierbij vindt een beperkte (5%) afroaming plaats. Doordat concepten voor de nationale markt (bijvoorbeeld Kip van morgen) minder dieren per vierkante meter houden leidt dit in combinatie met staldering ook tot een zekere krimp (ca 4%).